

Asia: VN/20544/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirkkohallitus nostaa lausunnossaan esiin seuraavia näkökohtia.

Kirkkohallitus korostaa kaikille saavutettavien palveluiden ja kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisten mahdollisuuksien huomioimista kaikkialla Suomessa. Pitkien välimatkojen Suomessa tämä on erityisen tärkeää.

Tiedonsaannin kanavia on kehitettävä monipuolisesti, jotta kaikilla kansalaisilla on tasavertainen pääsy ajankohtaiseen tietoon ja palveluihin. Kansalaisten mahdollisuudet hyödyntää digitaalisia palveluja eivät ole yhdenvertaisia, esimerkiksi osalle ikääntyneistä, vammaisista ja maahan muuttaneista ihmisistä digitaalisten palveluiden käyttö on haastavaa.

Sosiaalisen ja henkisen terveyden ylläpito, esimerkiksi osallisuus yhteisöissä, vaikuttaa merkittäväällä tavalla ihmisen fyysiseen terveyteen ja toimintakykyyn.

Tavoitteissa tulisi huomioida palveluiden ja hoidon jatkuvuuden ja saatavuuden periaatteet sekä palveluiden läheisyysperiaate.

Kirkkohallitus korostaa, että Suomen evankelis- luterilaisen kirkon seurakuntien kattava verkosto tuottaa paikallisesti osallisuutta ja hyvinvointia. Suomessa on 353 seurakuntaa, joiden koulutetut työntekijät toimivat virkavastuulla. Laajan seurakuntaverkoston ansiosta kirkon työntekijä on tavoitettavissa myös harvaan asutuilla seuduilla. Toiminta on alueellisesti verkostoitunutta, eri-

ikäisten kansalaisten hyvinvointia tukevaa. Kirkkohallitus muistuttaa, että yhteiskunnan palvelurakenteiden murroksessa ja hyvinvointialueiden kehittämistyössä eri toimijoiden yhteistyön ja kumppanuuden merkitys korostuu. Siksi onkin varmistettava, että paikallisseurakunnat, järjestöt ja muut toimijat huomioidaan osana hyvinvointialueen yhteistyö- ja palvelurakenteita erityisesti ennaltaehkäisevässä mielenterveystyössä, perhetyössä ja kriisituen osana.

Kirkkohallitus pitää tärkeänä kansalaisten osallisuuden ja toimijuuden vahvistamista kehittämällä vapaaehtoistoimintaa. Vapaaehtoiset ovat merkittävä voimavara esimerkiksi terveydenhuollossa. Suomalaisista 43 % teki vapaaehtoistyötä vuonna 2024. Hyvinvointia ja terveyttä sekä yhteistoimintaa mittaavien mittareiden joukkoon tulisi lisätä vapaaehtoistoiminnan merkitystä ja määrää arvioiva mittari.

Pelastustoimen lisäksi onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin liittyvässä jälkihuollossa ja psykososiaalisen tuen järjestämisessä vastuu on sosiaali- ja terveydenhuollolla (sosiaali- ja kriisipäivystys). Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on lakisääteinen velvollisuus varautua kriisituen tarjoamiseen (Kirkkolaki 11 luku, 3§). Seurakunnilla on laaja osaaminen, resurssit ja paikalliset verkostot kriisituen osana. Kirkon koulutetut työntekijät työskentelevät virkavastuulla ja tunnustuksettomasti kaikkia katsomuksia arvostaen. Tämä tulisi huomioida vahvemmin yhteistyötä ohjaavissa suosituksissa.

Mittareiden valinnassa tulisi huomioida luonnoksessa ehdotettua paremmin ihmislähtöisyys ja asiakasnäkökulma. Mittareiden tulisi olla sekä määrällisiä että laadullisia. Kestävä kehittäminen ja innovointi edellyttää perusteellisia vaikutusarviointoja, jotta mahdollisiin puutteisiin voidaan reagoida ajoissa ja välttää myöhemmiltä ongelmilta.

Lisäksi mittareissa tulisi huomioida yli 65-vuotiaat kansalaiset, vammaiset henkilöt ja muut haavoittuvassa asemassa olevat. Kirkkohallitus pitää tärkeänä, että käytössä olisi mittareita hoidon kattavuuden arvioimiseksi.

Hyvinvointia ja terveyttä sekä yhteistoimintaa mittaavien mittareiden joukkoon tulisi lisätä vapaaehtoistoiminnan merkitystä ja määrää arvioiva mittari.

Lausuntoesityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden toimintaa mitataan vain talouden näkökulmasta. Työntekijöiden koulutuksen, ammattitaidon, osaamisen ja työhyvinvoinnin arvioimiseksi tulee luoda omat mittarit.

Saloranta Teija
Kirkkohallitus